

Megjelenik
minden hó 1-én és 15-én.

Előfizetési ár
Egész évre 6 ft o. é.
Félévre . . . 3 „ „

A közlemények és előfizetése-
sek bérmentve küldendők.

Szakhirdetések
egy példi hasábsora 6 krral
számítatik.

HASONSZENVI

KÖZLÖNY.

Előfizethetni

vidéken
minden es. kir. posta-
hivatal útján.

Gyöngyösön
a szerkesztőnél.

Egerben
az érseki lyceumi
nyomdában.

Alapos ismereteket terjesztő orvosi lap a homöopathiáról.

Szerkesztő-tulajdonos: **Horner István**, a gyöngyösi közkórház igazgató-főorvosa.

TARTALOM: Pótló jelentés a gyöngyösi kórházban jelenleg észlelt typhushoz. — Kimutatás a gyöngyösi közkórházban az 1863-ik évi november hó 1-étől 1864-ik évi december 31-dikéig volt és orvosolt betegségekről. — Egy kis curiosum. — Az egri érs. csillagában 1864. év folytán intézett lebtani észleletek eredményei. — Szerkesztői üzenet

Pótló jelentés a kórházi typhushoz.

A hasonszenvi közlöny 13-ik számában előterjesztettük azon hagymáz kóreseteket, melyek korodánkban az ápolói személyzet életét komolyan fenyegeték. Megszakítottuk jelentésünket a 6-ik irgalmas szűz kórtörténetének elősorolásánál, kinél az agy és hasban már legyőzött hagymázos kórtünetek, azon időszakban, midőn a kór szerencsés elválasztását remélni okunk volt, tehát a 16-ik napon váratlanul a tüdöket támadák meg, és pedig oly mérvben, hogy ezen már 16 nap a legkínosabb szenvedések közé helyezett beteget életben megtartani reményünk alig lehetett. Megemlítettük ugyanazon lapban, hogy ezen betegünknek **phosphort** rendeltünk, mely hasonló esetekben ritkán tagadja meg jótékony hatását. Reményünk ezuttal sem hiúsult. Négy napig tartó élet halállali küzdelem után a tüdők mindinkább szabadabbakká lenni tapasztaltattak, s a beteg élete mindnyájunk örömeire megtartatott. A veszély nagyságát, mely e beteg életét fenyegeté, támogatja azon körülmény, hogy üdülése ideje alatt lábai a térdektől kezdve lefele megdagadtak, feszültek, mely jelenség, daczára annak, hogy semmi egyéb kóres tüneteményeket nem panaszol, s daczára hogy már az üdülés a negyedik hétre terjed, jelenleg is, bár naponta fogyatkozva, észleltetik; ekként a legesekélyebb foglalkozásra mindez ideig nem alkalmaztathatott.

A megnevezett számban telemlítettük azon eseményt is, hogy a 7-dik irgalmas szűz, ki eddig a konyhában foglalkozott, de az utólszor szenvedő társa körül éjjelenként gyakran virasztott, dec. 16-kán szintén súlyosan lebetegedett, s mivel a kóralak, mely rajta észleltetett, különböző volt a többitől, nem tartjuk feleslegesnek, a hasonszenvi gyógyeljárás jellemzése tekintetéből ezen kóresetet körülményesen leírni

Ezen szűz a többi itt létező társai között a legerősebb, ki nem emlékszik, hogy valaha beteg lett volna. Egy év előtt a konyhában téli időben nagy forróság lévén, az ajtó és ablakokat kinyitattá, melyre azóta gyakran panaszkodó hasgató fájdalmakat a fejében és végtagjaiban.

Jelen betegsége kezdetét vette iszonyu fejhasgatóssal, nagy forrósággal, és oly mérvű izzadással, hogy naponként 3--4-szer voltak társai kénytelenek fehérneműt átváltoztatni. Az első és második napon az étvágy változatlanul jó maradt. Harmadnapra az említett körjelekhez, bár két nap óta levesen kívül egyebet sem kapott, keserű száj-iz, étvágytalanság állottak elő. A negyedik napon már gyakran fűrebeszél, nyelve megszáradt, hasa dobhangúvá vált. Ekkor az izzadás végképen elmaradt, a beteg hallása meghibázott, a kérdésekre vagy épen nem, vagy rendetlenül felelt, ha többször kérdeztetett, mindenét fájlalta, különösen jellemző volt szokatlan türelmetlensége. Ha kevés időre elszenderedett, irtóztató álmok által gyötörtetett, minden szomjuság mellett a víztől irtózott, erőtlensége oly sebesen nevedezett, hogy más segítsége nélkül az ágyban mozdulni képes nem volt. Érverése sebes, rendetlen, a test száraz forró, a has a tapintásra végzetlenülül érzékeny, a szék szorult, vizellet kevés, téglaszintü ülepzetel.

A leirt kóros állapot így folyt le esekély változásokkal 18 nap, mely idő alatt **bryoniát**, és midőn a székürülés több napig elmaradt **nux vomicát**, vagy annak eszközlésére néha allövetet rendeltünk. A kór 18-ik napján a reggeli látogatás alkalmával a beteg szeméi meredtek, szemfeje vörös, a test mozdulatlan, ha szenvedése felől kérdeztetik, a fejére mutat, az érverés kemény, sebes, az állati hőség inkább mérsékelt.

nek nevezhető, Ezekből az agy izgatottságát gyanítván, **nux vomica**t adtam. Javulás helyett a beteg állapot a perczről perczre veszélyesebbé vált. Ugyanis rendszeren óránként oly mozdulatot tett ajkaival, mintha valamit szólani akarna, de a szót ki nem ejthetvén elkezdett erősen, néha hangosan a szájával fujni, nyelvét kinyújtani, mely idő alatt hol hirtelen felült az ágyban, hol ismét hátra esett, s midőn ezen fujás és sziszegés egy ideig eltartott, az egész test egyszerre megmerevedett, szemei felakadtak, ajkai reszkettek, végre fehér tajtékos nyál tolongott ki száján. Mintán a beteget ezen állapotában páróráig észleltem, látván hogy a kórtünetek mindig ugyanazok azon különbséggel, hogy a roham néha félóráig, néha csak 10 perczig tartott el, nem késtem a **belladonnát** mint az agy e nemű mély szenvedése elleni legbiztosabb gyógyszer rendelni. Az eredmény a legvérmesebb reményt felülmúlá. A következő napon a rohamok ritkábban és szelidebben, harmadnapra alig kétszer jelentek meg, negyednapra végkép elenyésztek. Ezen időtől fogva a beteg állapota szemlátomást javult, minden kóros tünetények eltávoztak, annyira, hogy a kór 26-ik napján a beteg életét veszélyen kívülnek lehetett kinyilatkoztatni. A felüdülés egyik betegnél sem halad oly sebesen, előre, mint ennél.

Bár a hasonszenv kitűnő előnye a hagymázos kórknál az előterjesztett hét esetből világosan kitűnik, mindazáltal ezen előterjesztésünk mellett sem állapodunk meg, hanem azonfelül említést teendünk a többi hagymázos kóresetekről is, melyek a nevezett idő alatt a kórodában észleletünk alá kerültek. Tesszük pedig ezt különösen azon indokból, hogy kóresetcinkből tanulja meg az ellenfél, miszerint a homœopathia nem a generalisálásban, hanem egyenesen és egyedül a szoros individualisálásban keresi támaszát; ennél fogva a gyógyszer választása nem egyes symptomák, hanem a symptomák összesége, és így a kór lényege ellen van mindenkor irányozva. Tanulják meg ebből a hasonszenv baráti is, hogy bármely kór ellen nem létezik a hasonszenvészetben általános gyógyszer, hanem azt az individualis eset szerint kell kikeresni, azt észszerűen alkalmazni, — mely eljárás különbözteti meg egyedül az avatott hasonszenvi orvost az avatatlantól. Sok ember még mai napig is azon hiedelemben van, hogy a homœopathia gyakorlatához nem kívántatik tudomány. Ha ezen gúnyolódással a közönséges és mindennap tapasztalható kuruzsolást értik, melytől semmiféle gyógymód sem védheti meg magát, ez esetben osztozom nézeteikkel; ha azonban azon rágalommal az orvosokat akarják sujtani, akkor ajánlom, hogy előbb Hahnemann: *Reine Arzneimittellehre* jét tanulják meg, abból

a szükséges kivonatokat készítsék el, és hasonlítsák össze a gyógyszereknek különböző élettani hatásait; és midőn azt megtették, akkor legyen szabad tőlük kérdezni: vajjon tudomány-e a homœopathia? Megvagyok győződve, hogy azt szerényen igazolni, sőt azonfelül bevallani fogják, miszerint eddigi tudományuk pusztá hypothesisnél egyéb nem volt.

Különböben ne rovják fel a homœopathiának oly nagy vétkül, ha szükség esetében a nemorvos lázas állapotban aconitumot vesz. vagy egy hasfájós gyermeknek néhány kásaszem chamomillát ad, hiszen ez még mindig nagyobb rationalismusra mutat, mint midőn a homœopathiát nem ismerő, vagy annak hatását megtagadó közönség a borbély-műhelyekben con amore karján az eret megvágatja, vagy hátát amugy derekasan összevagdaltatja, mit köpülőzésnek neveznek; vagy ha hasfájós gyermeke szenvedésének enyhítésére a nélkül hogy tudná a kór okát a gyógyszertárból hozat manna-rhebarbara sirupot, mily vakmerő eljárások által már számtalan ember gyógyult meg örökre!

Ezen eltérés után, mely szükséges volt, mint hogy ellencink tudatlanságát a hasonszenv irányában nem lehet elég gyakran füleikbe dörgetni; átmegyünk ismét a hagymázos kóresetek jellemzéséhez.

Dec. 10-kén Nyitránszki Ignác 43 éves napszámos vétetett fel e kórtünetekkel. A beteg ezelőtt 3 nappal az erdőbe volt fáért, ott megfázott, haza érkeztén, a hideg jól kiborzongatá, bekövetkezett utána a forróság, mely miután folyton nevedett a kórodába hozatott be. Az első kórtünet, melyet az ágyához közelítve észleltünk: iszonyu hangos nyögés volt, ha ennek oka felől kérdeztetett, azt vallá, hogy mindene fáj, egyéb panaszt nem lehetett szájából kivenni. Az egész test száraz, a légzés sebes, az érverés 130, a gyomor és has a tapintásra fájdalmasak. Szomj gyakori, étvágy semmi, vizellet vörös, szék szorult. A következő éjt álmatlansággal tölté el. Másnap reggel a beteget hanyatfekve találtuk, nyögését folytatva, szemeit bezárva, és minden erőlkedésünk dacára szót belőle kivenni nem tudtunk, a vizellet is túlta nélkül az ágyban ürült ki. Az egész nap ekként folyt le, még este beállottak a deliriumok, és pedig oly hangos lármával, hogy a betegek közül, kik vele egy szobában voltak, egy sem pihenhetett. Harmadnap minden deliriumok mellett az érverés hirtelen lassu lett, alig 50 lüktetés, a forróság fogyott, a test inkább hideg mint melegnek tapintatott. Így folyt le e kór a nyolezadik napig, szakadatlan lármás deliriumokkal, és az állati meleg szembetűnő csökkenésével. — Az agy izgatottság ellen, mely ez esetben kétségen kívüli volt **belladonnát** rendeltünk, de minden siker nélkül. A 9-dik napon ekként elhatároztuk betegünknek, az összes kórjelene

teknek legmegfelelőbb **kámfort** adni. Minthogy e szer-
nek hatása igen szállangó, azt a hol szükségesnek talál-
juk, soha magasabb higitásokban nem adjuk. Ez eset-
ben az első higitást választottuk. — Csodaként láttuk
e gyógyszerert működni, már este az állati meleg vissza-
tért, az érverés gyorsabb lett (80), a tizedik nap regge-
lén pedig a beteg megszólalt, és szenvedéseit okosan
hirta clósorolni. A még mindig tartó székszorulást egy
allövet által szüntettük meg. A betegnek most már fő
panasza volt a fejére, melyben kiállhatlan zúgást tapasztal-
t, a hasára, mely a tapintásra még mindig érzékeny
volt. Ezek ellen nux vomica megtette a kívánt hatást, a
beteg étvágya megjött, álma visszatért, ereje nevededett,
és már azt lehetett hinni, hogy rövid napok mulva el-
bocsáttathatik. Azonban dec. 28-án elkezdett erősen kö-
högni, mellét neheznek vallá, és esténként ismét ujlázás
mozgalmak állottak be. Eleinte e szenvedést figyelemre
sem méltattam, midőn azonban a köpések gyanusokká
kezdtek mutatkozni, a mellkas vizsgálatát láttam szük-
ségesnek, mely kétségenkívül bizonyítja, hogy abban
nevezetes izzadmány telepedett le. Ezen kóros állapota
ellen a **senegat** rendeltem, mely bár lassan, de szemlát-
tomást a légzést szabadabbá tette, a köhögés naponként
fogyott, a köpések jobb indulatúakká váltak, és a vég-
képen kisoványodott test, teljesedni kezdett.

A nevezett idő alatt még három hagymázos eset
került orvoslás alá. Mind a háromnál a hagymáz kezdé-
tén azonnal nagy hasmenés állott be. Ezen esetben az
acidum phosphoricum minden várakozásunknak lehe-
tőleg megfelelt, az egyiknél a hagymázos kórtünetek a
15-dik, a másiknál a 16-dik, a harmadiknál már a 12-dik
napon tökéletesen megnyihaltak annyira, hogy életök
megtartása felett további kétség nem maradt.

Az említett idő közben egy szomorú kimenetelű
hagymázos eset is került észleletünk alá. — Egy 32
éves nő jan. 8-kán maga jött a kórházba magát a fel-
vételre jelenteni, s miután az engedély neki már megad-
tatott, némely ügyeinek rendbeszedése miatt még haza
kiváncozott, ki azonban csak 12-kén jelent meg ismét
és már akkor idegen segítség mellett. Az agy és tüdő-
hagymáz jelenségei a legnagyobb mérvben valának
már ekkor kifejllesztve, folytonos hasmenés, szakadat-
lan deliriumok, fekete ajkak, erős köhögés, felfúvódott
dobhangú has, és végzetetlen erőtlenség jellemzék
szenvedéseit: sem a bryonia, sem a phosphor a kór ma-
kaességát eltávolítani képesek nem valának, és a be-
teg felvétele 7-dik napján a halál áldozata lett.

Ugyan január hó folytán betegedett le hagymáz-
ban elébb a kórház kapusa, néhány nap mulva a kór-
hízi segéd-orvos, s minthogy a kórfolyam mindkettő-
jénél ép most a legdühösebb időszakban létezik, ezek

ről a tudósítást későbbi időkre kénytelenítettünk fel-
tartani.

1865-ik évi január 1-éig összesen 50 hagymázos
beteg volt a kórházban orvoslás alatt, kik közül 27
meggyógyult, 3 pedig meghalt. Ily eredményhez ugy
hiszük nem kell commentár!

Kimutatás

1863-ik évi nov. 1-étől 1864-ik évi december 31-ig,
tehát 14 hónap alatt az irgalmas szüzek ápolása
alatt létező gyöngyös városa köz-kórházáról.

A) Bevétel.

Tárgy:	o. é. frt	kr
A mult évi pénztári maradvány	597	69
Kamatokból	1000	84
Évenkénti ajánlatokból	91	36
Ajándékok és hagyományokból	28	—
Czéhektől	110	37 ¹ / ₂
Az országos pénzalap által megtérített be- tegek élelmezéséért	6145	87
Önkényt fizető betegektől	563	70
Összes bevétel	8537	83 ¹ / ₂

B) Kiadás.

	o. é. frt	kr
Személyes fizetésekre	2247	65 ¹ / ₂
Konyhabeli szükségre	1703	63
Bolti szerekre	159	31
Zsemlye és kenyér árában	1235	97
Ilús árában	733	72
Tűzifa és szalmáért	244	70
Épületek újítása és javítására	497	—
Bútorokra	319	31
Ruházatra	302	20
Gyógyszerekre	183	67
Szentmisékre és sirásásra	38	76
Kinestári adóba	131	4
Tűzkár elleni biztosítás	43	13
Nyomatványokra és írószközökre	43	65
Apróbb költségekre	107	76
Összes kiadás	7991	50 ¹ / ₂

Melyet levonva a bevételből, marad 546 33

Kelt Gyöngyösön dec. hó 31-kén 1864.

Balla Mihály,
pénztárnok.

Lajstromos kivonata

az 1863-ik évi november hó 1-től 1864-ik évi december 31-ig orvosolt betegségeknek.

Neve a betegségeknek	1863-ik évi							Neve a betegségeknek	1864-ik évi								
	felmaradtak	Szaporodtak	Összesen	Meggyógyultak	Javultak	Javulás nélkül elbocsátottak	Meghaltak		felmaradtak	Szaporodtak	Összesen	Meggyógyultak	Javultak	Javulás nélkül elbocsátottak	Meghaltak		
Aggkór .	1	9	10	—	—	1	8	1	Hurut-bél .	—	20	20	15	1	1	3	—
Ágyék zsába .	—	1	1	1	—	—	—	—	„ id. tüdő .	—	30	30	28	—	—	2	—
Agyrázkodás .	—	4	4	4	—	—	—	—	„ id. vizellő hóly. .	—	1	1	—	—	1	—	—
Agyvérterlődés	—	10	10	8	—	—	1	1	Izzadmány mellhártya .	—	4	4	4	—	—	—	—
Bárgyuság elme	—	2	2	—	—	1	1	—	Kelés	—	2	2	2	—	—	—	—
Bujakór	7	39	46	41	—	—	—	5	Komolykór	1	1	2	—	1	1	—	—
Csecs-evesedés .	—	3	3	3	—	—	—	—	Köszvény	1	14	15	13	—	—	—	2
Csipő-zsába (ischias)	1	—	1	1	—	—	—	—	Láb-vizdag	—	2	2	2	—	—	—	—
Csonttörés	1	8	9	8	—	—	1	—	Láz csorvás	—	9	9	9	—	—	—	—
Csúz	1	9	10	10	—	—	—	—	Láz csorvás csúzos .	—	4	4	2	—	—	—	2
Égés	—	3	3	2	—	—	1	—	„ „ hurutos	—	18	18	16	—	—	—	2
Émésztelenség .	—	1	1	1	—	—	—	—	„ csúzos	—	2	2	2	—	—	—	—
Erőtlenség	—	10	10	10	—	—	—	—	„ epe	—	2	2	2	—	—	—	—
Fagyás	—	3	3	3	—	—	—	—	„ hurutos	—	5	5	5	—	—	—	—
Fehér folyás	—	2	2	2	—	—	—	—	Léptúltengés	1	1	2	2	—	—	—	—
Fekély görvélykóros	—	2	2	1	—	—	—	1	Lob-bél	—	3	3	3	—	—	—	—
Fekély harapott .	—	6	6	4	—	—	—	2	„ csonthártya	1	—	1	1	—	—	—	—
„ hereburok	—	2	2	2	—	—	—	—	„ fültömírigy	—	3	3	3	—	—	—	—
„ id. végtagok	2	25	27	21	—	2	—	4	„ gége idült	—	1	1	1	—	—	—	—
„ kéz	—	1	1	—	—	—	—	1	„ gyomor	—	1	1	1	—	—	—	—
„ lágyék	—	1	1	—	—	—	—	1	„ hashártya	—	4	4	3	—	—	1	—
„ orrszárnyak	—	1	1	1	—	—	—	—	„ here	—	4	4	4	—	—	—	—
„ szájszélek	—	1	1	1	—	—	—	—	„ hörg	—	4	4	3	—	—	1	—
„ fenésedett	2	13	15	8	—	1	6	—	„ méh	—	1	1	1	—	—	—	—
Fekvély fenésedett .	—	1	1	—	1	—	—	—	„ mellhártya	—	14	14	14	—	—	—	—
Fenésedés fültömírigy	—	1	1	—	—	—	1	—	„ nyelv	—	1	1	1	—	—	—	—
Fizomodás tompor .	—	1	1	1	—	—	—	—	„ szem	—	18	18	16	1	—	—	1
Fulladás	—	5	5	1	1	—	—	3	„ szivárványhártya .	—	1	1	1	—	—	—	—
Fülgölykór	1	15	16	14	—	—	—	2	„ tüdő	—	8	8	7	—	—	1	—
Genyláz	—	8	8	—	—	—	8	—	Májtúltengés	—	4	4	4	—	—	—	—
Genytiliszös kúteg (Impetigo)	—	1	1	1	—	—	—	—	Méh göres	—	1	1	1	—	—	—	—
Gerinczagy-zsába . .	—	1	1	1	—	—	—	—	„ iszam	—	1	1	—	1	—	—	—
Görcs-rángató láb és kezujak	—	1	1	—	—	—	—	1	„ kór	—	2	2	—	—	1	—	1
Görvélykór	1	4	5	5	—	—	—	—	Nehézkór	—	3	3	—	1	2	—	—
Gyomor-zsába	—	9	9	9	—	—	—	—	Nyirkdag-térd	—	1	1	1	—	—	—	—
Hagymáz	—	30	30	26	—	—	3	1	Orbánéz	—	11	11	11	—	—	—	—
Hártyás toroklob . .	—	1	1	—	—	—	1	—	Ótvar	—	1	1	1	—	—	—	—
Has-zsába	—	1	1	1	—	—	—	—	Pokolvar	—	3	3	3	—	—	—	—
Himlő	—	1	1	1	—	—	—	—	Rák-arez	—	1	1	—	—	—	1	—
Hólyag-göres	—	1	1	1	—	—	—	—	„ escs	—	1	1	—	1	—	—	—
Hőszám rekedés . . .	—	1	1	1	—	—	—	—	„ kézfő	—	1	1	—	—	—	—	1
									„ gyomor	—	2	2	—	1	—	1	—
									„ kór általános	—	1	1	—	—	—	1	—

Neve a betegségeknek	1863-ik évről felmaradtak	Szaporodtak	Összesen	Meggyógyultak	Javultak	Javulás nélkül elbocsátottak	Meghaltak	1864-ik évre felmaradtak
Rák-méh	—	1	1	—	—	—	—	1
„ szem	—	1	1	—	1	—	—	—
Rothadás-szájüreg	—	1	1	1	—	—	—	—
Rüh	1	15	16	16	—	—	—	—
Sárgakór	—	1	1	1	—	—	—	—
Seb-lőtt	1	—	1	1	—	—	—	—
Sértülés külső erőszak által	3	37	40	37	—	1	2	—
Sorvadás	—	13	13	2	1	—	10	—
Sömör	—	1	1	1	—	—	—	—
Súly	—	10	10	9	—	—	1	—
Szaru posztó (pamusz corneae)	—	1	1	—	1	—	—	—
Szélütés	1	2	3	—	—	1	—	2
Szívtütség	—	1	1	1	—	—	—	—
Szülés	—	4	4	3	—	—	—	1
Szürke hályog	—	1	1	—	—	—	—	1
Tályog	2	9	11	11	—	—	—	—
Térd-zsába	—	2	2	2	—	—	—	—
Torokgyík	—	7	7	7	—	—	—	—
Tömlősdag	—	1	1	1	—	—	—	—
Tüdővész	1	23	24	3	3	3	15	—
Váltóláz	1	24	25	20	—	—	—	5
Vérhányás	—	2	2	2	—	—	—	—
Vérhas	2	3	5	5	—	—	—	—
Vérhiány	1	—	1	—	—	—	1	—
Verlhoffvérfoltok	—	2	2	2	—	—	—	—
Viszketeg	—	2	2	2	—	—	—	—
Vitustáncz	—	1	1	1	—	—	—	—
Vizdagtüdő	—	5	5	—	—	—	2	3
Vizdag hereburok	—	1	1	1	—	—	—	—
Vizellet rekedés	—	1	1	1	—	—	—	—
Vizkór általános	1	17	18	3	1	—	13	1
„ has	2	24	26	13	2	3	7	1
„ mell	—	10	10	2	—	—	7	1
Vizrák	—	1	1	1	—	—	—	—
Vörreg lábszár	—	2	2	2	—	—	—	—
Összesen	37	675	712	527	18	19	100	48

A lefolyt 14 hónapban a fentebbi kimutatás szerint ápolás alatt volt a kórházban összesen 712 beteg, tehát 89-el több mint az elmúlt évben és pedig a múlt évről felmaradt 37, újabb szaporodás volt 675. — A 712 betegek közül meggyógyult 527, javult 18, javulás nélkül elbocsátott 19, meghalt 100, felmarad e szerint a jövő évre 48.

A gyógyulási arány volt 74°. halálzási arány 14°.

Heveny kór a nevezett összegben orvoslás alá került 371, kik közül meggyógyult 361, meghalt 10. Idült kór előfordult 341, ezek közül meggyógyult 251, meghalt 90.

A gyógyulási arány a hevenykóroknál eszerint volt: 97·3%, a halálzási arány 2·7%.

A gyógyulási arány az idült kóroknál volt: 74°. a halálzási arány 26%.

A rendkívüli halandóságot ez évben az egész hazában elterjedett közinség okozta, melynek következménye lön, hogy az elaggott, és rég idő óta sınıylődő betegek nem csak a városból, hanem a szomszéd községek-ből élelem és ápolás hiánya miatt is, a kórodába szállítottak, és így ezen betegosztály valóságos ápodlát képezett, hol tehát egyedül az irgalmasság és emberi szeretet kötelességeit lehetett teljesítenünk.

Legszámasabbak voltak ez évben a gyuladások (76), a melyben a szenvedők közül meggyógyult 72, meghalt 4. A bujakór 62 esetben került orvoslás alá, 55 gyógyulva boesátathatott el, 7 ápolás alatt marad. Ezeket követték számra nézve a végtagok fekélyesedései (54), ezen betegek közül tenéscedés folytán hatot vesztettünk el. Hasonló számmal (54) voltak a vizkórosok, kiknél a felerész halálos kimenetelű volt. Hagymázbau szenvedett 30, ezek életét 27 esetben sikerült megtartani, és csak három esett a kór áldozatául. A 24 esetben észlelt tüdővészben szenvedő betegek közül 15 halt meg, külső sérülések által okozott kórosat 40 vétetett fel, 38 meggyógyult, kettő meghalt. Az egyiknek kezűjái a rostáló gép által elszakítottak, a másiknak egész feje bőre lenyuzatott, mind a kettő a beállott genyláz következtében veszté el életét. Ezeken kívül még nagyobb számmal fordultak elő: a váltóláz (25), rüh (16) köszvény (15), id. tüdő hurut (30), súly (10) esetekben.

A betegek szaporulását tekintve.

1863. november hónapban	55.	junius hóban	31
„ december „	59.	julius „	33
1864. január „	64.	august. „	32
„ február „	70.	sept. „	27
„ martius „	69.	octob. „	36
„ aprilis „	63.	nov. „	37
„ május „	53.	decz. „	46

Legtöbb beteg vétetett fel e szerint február hóban legkevesebb septemberben.

A halalozások száma.

1863. november hóban	5.	junius hóban	10
„ deczemb. „	5.	julius „	2
1864. január „	6.	august. „	7
„ február „	13.	sept. „	3
„ mart. „	13.	octob. „	3

1864. április hóban 11. nov. hóban 2
 „ május „ 16. dec. „ 4

Legsűrűbb halálozás volt májusban, és legcsökkenőbb július és novemberben.

Az ápoltak között volt: ingyenes 631, önkénytesen fizető 57, alapítványi 3, czéhbéli 21.

Nemre nézve: férfi 437, nő 275.

Vallásra nézve r. kath. 667, helvét 18, ágostai 14, orosz 4, izraelita 9.

Nemzetiségre: magyarországi 688, erdélyországi 5, horvátországi 1, csehországi 7, morvaországi 2, galicziai 5, sléziai 1, ausztriai 1, stájer 2.

Korra nézve: 10 éven alól 34. — 10—20 évig 173. — 20—30-ig 184. — 30—40-ig 105. — 40—50-ig 100. — 50—60-ig 51. — 60—70-ig 39, 70—80-ig 19, — 80—90-ig 4.

Gyöngyösi származású 290, vidéki 422.

Az ápolási napok összes száma volt ez évben 22108, melyekből esik egy betegre 31 nap; a múlt évben 23, s így 8 nappal kedvezőtlenebb eredmény, minek oka az idült kórok nagy számából magyarázható.

A gyógyszerekre fordított kiadás térszen 183 ft 67 kr, esik ebből egy betegre 25³/₄ kr, az elmúlt évihez képest 3 krral kevesebb.

Az élelmezésre kiadatott 4077 fr 33 kr, került tehát egy beteg élelmezése 5 fr 75 krba, (a múlt évihez képest 1 ftal 22 krral több)

Butorokra, építésre, személyes fizetésekre, adóra, és egyéb aprólékos kiadásokra fordított 3730 fr 50 kr, melyből esik egy betegre 5 ft 26 kr. (2 ftal kevesebb a múlt évinél.)

Az egész évi kiadásokból esik e szerint egy betegre 11 fr. 26 kr. (56 krral kevesebb a múlt évinél.)

Egy ápolási napra esik 36¹/₄ kr. (15¹/₂ krral kevesebb a multinál.)

Kelt Gyöngyösön dec. 31-kén 1864.

Horner István,
 kórházi igazgató fő-orvos.

Egy kis curiosum.

Ha a kevésbé iskolázott földmivelőt valamely élet-tapasztalt férfiú a megszokott munkatizlet teréről valami más czélszerűbb s jövedelmezőbb gazdaság-kezelési módra akarván oktatni, tőle olykor ily szavakat hall: „Dejsz' uram! beszélhet nekem akármit, engem ugyan el nem tántorit, nagyapám is így tett mint én teszek még is boldogult"; a jobblét utjának egyengetésével foglalkozó emberbarát hamarosan nem tudja: mosolygjon-e a tudatlansággal párosult bárgyúságon, vagy sajnálkozzék a megöregzett előítéletekkel nyomasztóan ter-

helt önfajtságon? Mit tartsunk azon oklevelelmiségek nyilatkozatáról, kik az iskolákból hozott eg dalu ismereteikhez esküdve, az általok választott páll (talán benső meggyőződésök ellenében is) kevésbbé h landók a kétesb és költségesb utról a biztosb és jut nyosb ösvényre térni?

Történt pedig néhány héttel ezelőtt, hogy szerete honunk egy, rég hírneves városában, a nyilvános kórodának ügyeit lelkesen vezető bizottmány, az orvos szerekre fordított költséget gazdálkodási szempontba kevésbitni ohajtván, az illető orvos urakhoz ezen korszerű kérdést intézte: Nem volna e költség kiméltés tekintetéből tanácsos, az eddigi gyógmód helyett, a hasonszenvi rendszert a kórodában, mint ez többhelytt történik, alkalmazni? Mire a válasz röviden ennyiből állott: **Ezt tenni annyi volna, mint vallást változtatni.**

Uraim, tisztelt ügytársak! e válasz a legszelidebb öntetü szavakat használva tisztán tükrözi az elhamarkodást. Mert igaz ugyan, hogy vallás-változtatást, önérdék, vagy vétkes könnyelműségből, csak változatos elvű s ingadozó lelkü térszen, de mihelyest egyvalaki tökéletesen meg van győződve, hogy a vallás, melyet szüleitől öröklött, téves tanokon alapszik, emberi méltósága követeli, miként az általa tévesnek talált vallási elveket, minden külérdek nélkül egy, más lélek nyugtató, ideig s örökre boldogító vallás tanaival váltsa fel. — Szabad tehát, sőt kötelessége mindenkinek azon forrást leghűségesebben nyomozni, mely az embert saját természetének czéljához folytonos tökéletesedés által minél közelebb vezérli.

Minélfogva tisztelt ügytársak! a hasonszenvi gyógmódnak valamely kórodában való alkalmazása, vagy egyesek általi elfogadása, s rendszeres használata legkevésbbé sem szükségli a helyes meggyőződésen nyugvó vallásnak változtatását, hanem igenis szükségli a fásult elbizottságbóli kibontakozást, szükségli századunk magasztosan hangzó jelszavát, az előre haladást. — Közeledjenek kedves önök! a halhatatlan Hahnemann számosaktól helyeselt elvéhez néhány lépéssel oly módon, hogy embertársainknak ugyanazon betegségben sinlődő egyrészt az általok eddig gyakorlott uton; más részét pedig hasonszenvileg orvosolják, és a mely eljárás kevesebb költséggel áldásosabb sikert fog elé tüntetni, azt kövessék; de előleges tapasztalat nélkül elbizakodólag sohasem állítsák, hogy a hasonszenvi gyógmódnak valamely kórodában való alkalmazása azonos a vallás-változtatással.

Az egri érseki csillagában 1864-ik év folytán intézett leltani észleletek eredményei.

IV. Ég tekintete és időjárás jelenségek.

Hó	Ég tekintete Időjárás jelenségek															Vizesapadék mennyiség pár. v.		
	Teljes de- rült	Majhem- derült	Inkább de- rült	Teljes bo- rult	Majhem- borult	Inkább bo- rult	eső	hó	jég	égiháb- b.	mennyi- dörg.	vilám- lás	köd	ködös	dér	eső, hó	legnagyobb mennyiség 24 óra alatt	
																	mikor?	mennyi?
Január	2	3	6	5	4	8	1	3	—	—	—	—	6	13	—	2.26	10-én	1.02
Február	3	0	1	10	6	8	8	7	—	—	—	—	7	8	—	19.44	24—25-ig	5.02
Martius	0	1	3	10	4	11	15	3	1	1	—	—	2	4	—	25.30	22—23-ig	6.02
Aprilis	0	2	6	3	2	14	7	4	—	—	—	—	—	—	—	5.62	23-án	1.54
Május	0	1	4	1	3	17	12	0	—	—	2	—	—	—	—	16.00	23—24-ig	5.43
Junius	0	1	6	1	3	12	8	0	—	2	1	—	—	—	—	31.43	28—29-ig	13.53
Julius	0	0	5	1	2	17	9	0	—	2	1	—	—	—	—	21.65	18—19-ig	9.54
Augustus	0	1	9	2	3	13	11	0	—	1	—	3	1	—	—	16.77	14-én	7.20
September	0	0	12	1	1	12	5	0	—	2	1	1	—	1	1	17.72	20—21-ig	4.34
October	1	1	7	5	6	9	5	0	—	—	1	2	—	—	1	13.41	29-én	5.92
November	0	1	1	10	13	5	8	3	—	—	—	—	2	—	—	20.11	26—27-ig	2.53
December	5	1	3	11	9	0	4	7	—	—	—	—	4	2	—	3.76	15—16-ig	3.34
évi 1864	11	12	63	60	56	126	93	27	1	8	6	6	22	28	2	193.50	jun. 28—29-ig	13.53
összeg-1863	6	19	85	34	45	123	75	14	2	7	15	2	16	23	1	171.72	jnn. 21—22-ig	18.10

Égtekintet és időjárás jelenségek az évszakok szerint rendezve.

	Ég tekintet Időjárás jelenségek															Vizesapadék pár. vonalban		
	Teljes de- rült	Majhem- derült	Inkább de- rült	Teljes bo- rult	Majhem- borult	Inkább bo- rult	eső	hó	jég	égiháb- b.	mennyi- dörg.	vilám- lás	köd	ködös	dér	eső, hó	legnagyobb mennyis. 24 óra alatt	
																	mikor?	mennyi?
Tav. 1864	0	4	13	14	9	42	34	7	1	1	2	—	2	4	—	46.92	mart. 22—23-ig	6.02
1863	1	0	21	5	11	42	28	—	1	2	3	1	1	2	—	46.27	maj. 27-én	5.66
Nyár 1864	0	2	20	4	8	42	28	—	—	5	2	3	1	—	—	69.85	jun. 28—29-ig	13.53
1863	1	12	30	1	7	32	18	—	1	4	10	—	—	—	—	70.52	jun. 21—22-ig	18.10
Ősz 1864	1	2	20	16	20	26	18	3	—	2	2	3	2	1	2	51.27	okt. 29-ig	5.92
1863	2	6	22	15	11	25	20	1	—	1	3	1	4	7	1	31.80	sept. 23-án	8.70
Tél 1864	10	5	10	26	26	21	13	13	—	—	—	—	17	23	—	25.46	febr. 24—25-ig	5.02
1863	2	1	16	13	16	24	9	13	—	—	—	—	11	16	—	23.13	decz. 15-én	3.21

V. Fellegzetnek és szélérőnek havi középértéke és szeles napok kimutatása

Hó	Fellegzet				Szélérő				Hány napon volt:						
	nap- keltek	12 óra délben	nap- nyugta kor	általá- nos	nap- keltek	12 ór. délben	nap- nyugt.	általá- nos	Szél- csend	Majd- nem széles.	gyenge- szél	szél	nagy szél	Szélvész	
Január	2.29	2.26	2.32	2.29	0.40	0.47	0.49	0.45	20	—	2	7	2	—	
Február	3.35	2.90	3.10	3.12	0.48	0.81	0.71	0.67	10	—	8	11	—	—	
Martius	3.07	3.07	3.13	3.09	0.49	1.00	1.08	0.86	5	—	9	14	2	—	
Aprilis	2.00	2.70	2.60	2.43	0.83	1.37	1.63	1.28	—	6	8	11	1	1	
Május	2.45	2.58	2.55	2.53	1.05	1.24	1.36	1.22	2	4	7	15	2	1	
Junius	2.17	2.53	2.50	2.40	0.67	1.33	1.43	1.14	3	2	13	11	1	—	
Julius	2.26	2.84	2.45	2.52	0.50	1.08	1.08	0.89	3	12	6	9	1	—	
Augustus	2.26	2.52	2.52	2.43	0.77	1.31	1.32	1.10	2	5	9	11	3	1	
September	2.27	2.27	2.17	2.24	0.33	0.93	1.11	0.79	7	4	15	3	1	1	
October	2.87	2.63	2.43	2.64	0.27	0.58	0.70	0.52	16	5	9	1	—	—	
November	3.40	3.37	3.27	3.35	0.05	0.68	0.70	0.46	13	—	8	9	—	—	
December	2.68	2.61	2.61	2.63	0.49	0.26	0.29	0.35	22	—	7	2	—	—	
évi közép- érték	1864	2.59	2.69	2.73	2.64	0.44	0.92	0.98	0.82	103	38	101	107	13	4
	1863	2.30	2.38	2.32	2.31	0.53	1.09	0.82	0.83	67	56	143	56	9	6

Felleget és szelerőnek középértéke és a szeles napok kimutatása az évszakok szerint.

Évszak	Felleget				Szelerő				Hány napon volt:					
	napkeltek.	12 óra délben	napnyugtakor	általános	napkeltek.	12 óra délben	napnyugt.	általános	Szél-eseud	Majd-nem szél.	gyenge szél	szél	nagy szél	Szélvész
Tav. 1864	2.51	2.78	2.43	2.68	0.79	1.20	1.36	1.12	7	10	24	43	5	2
1863	2.47	2.53	2.41	2.47	0.69	1.28	1.04	1.00	4	15	57	13	2	2
Nyári 1864	2.23	2.63	2.49	2.45	0.65	1.24	1.28	1.04	8	19	38	31	5	1
1863	1.56	2.16	2.01	1.91	0.44	1.16	0.80	0.85	13	23	39	16	0	1
Őszi 1864	2.85	2.76	2.62	2.74	1.22	0.71	0.84	0.59	36	9	32	13	1	1
1863	2.49	2.19	2.32	2.37	0.29	0.85	0.58	0.57	32	29	19	9	1	2
Téli 1864	2.77	2.59	2.68	2.68	0.46	0.51	0.50	0.49	52	—	17	20	2	—
1863	2.68	2.53	2.66	2.63	0.69	1.07	1.88	0.88	17	19	28	18	5	3

A *fellegetnél*: 0 teljesen derült, 4 teljesen borult eget jelent, 1. az ég egynegyedrésznének, 2. felének 3. háromnegyedrésznének felhővel bevonulását. — *Szelerőt* illetőleg: 0 teljes szélesendet, 1. szellőt, 2. szelet, 3. nagyszelet, 4. szélvést jelent.

Végátnézet.

I. *Légnyomás.* Ez az 1864-dik évben általában véve *kisebb* volt mint 1863-ban, még pedig: az *egész évet* illetőleg 0,438 vonallal, *tavaszon*: 0,462, *nyáron*: 1,894, *őszszel*: 1,331 vonallal, *télen*: azonban a *középlegnyomás* 1864-ben 0,613 vonallal nagyobb volt mint 1863-ban. A *légsúlymérőnek* legmagasabb állása 1864-ben 1,553 vonallal *nagyobb*, a *legmélyebb állása* ellenben 1,642 vonallal *kisebb* volt mint 1863-ban.

II. A *szabad levegőnek közép légnérséke* 1864-ben *tetemesen kisebb* volt, mint 1863-ban, még pedig az *egész évre nézve* 2,19 fokkal, a *tavaszi* 2,34, a *nyári* 1,36, az *őszi* 1,92, *téli* pedig 3,25 fokkal. — A *legmagasb hőmérsék* 1864-ben *tavaszzal*: 3,0, *nyáron*: 3,5, *őszszel*: 2,7, az *egész évet* illetőleg 3,5 fokkal *kisebb*, *télen* pedig 0,7 fokkal nagyobb volt mint 1863-ban. — A *legkisebb hőmérsék* 1864-ben *tavaszzal* az 1863-dik évvel *egyenlő* volt, *nyáron* az 1863-ik évben tapasztaltnál 2,5, *őszszel* szinte 2,5, *télen* 7,3, és az *egész évet* illetőleg szinte 7,3 fokkal *kisebb* volt. — A *legmelegebb nap* 1864 évi *tavaszián* 9,0, *nyáran* 3,4, *őszszel* 2,6, *télen* 3,1, az *egész évet* illetőleg 3,4 fokkal *hidegebb* volt mint 1863-ban. — A *leghidegebb nap* 1864-dik évi *tavaszián* 2,2 fokkal *hidegebb*, *nyáran* 0,3 fokkal *melegebb*, *őszszel* 0,6, *télen* 7,1, és az *egész évet* illetőleg szinte 7,91 fokkal *hidegebb* volt mint 1863-ban.

III. *Szélirányok felosztása:* 1864-ben jött 1000 *északi szélre* *tavaszzal* 244, *nyáron* 141, *őszszel* 616, *télen* 395 s az *egész esztendőben* 349 *déli szél*. 1863-ban pedig *tavaszzal* 305, *nyáron* 344, *őszszel* 437, *télen* 336, s az *egész évben* 356 *déli szél*. — 1000 *keleti szélre* pedig jött 1864 évi *tavaszián* 1411, *nyáran* 1622, *őszszel* 1748, *télen* 810 és az *egész évet* tekintve 1148 *nyugati szél*. 1863-ban pedig esett 1000 *keleti szélre*: *tavaszzal* 1083, *nyáron* 2341, *őszszel* 1059, *télen* 2055, és az *egész évet* tekintve 1631-szer *nyugati szél*. — Ezekből tehát kiderül, hogy nálunk *mint a két évben az északi és nyugati szelek jóval felülhaladták a déli és keleti.*

IV. *Vizesapadékok a légkörből:* Ezekre nézve az 1864-dik év *jóval kedvezőbb* volt az inséghezta 1863-dik évnél; mert míg 1863-ban az *egész év* alatt a légkör nyert viznek *egész mennyisége* csak 171,72 párisi vonalra ment, 1864-ben e mennyiség 193,50 párisi vonalra tett, vagyis 21,78 vonalra *többet*. Az egyes évszakokat illetőleg nyert a föld nálunk a légkörből 1864-dik évi *tavaszián* 0,65 *őszszel* 19,47, *télen* 2,33 párisi vonalra *több*, *nyáron* azonban 0,67 vonalra *kevésbé* vizet, mint az 1863-dik évi hasonló évszakok alatt. — Nap a melyen *eső esett* 1864-ben 18-al, melyen *hó esett* 13-al volt *több* mint 1863-ban. Az *egyes évszakokat* illetőleg megjegyzendő, hogy 1864-ben *tavaszon* 6 nappal, *nyáron* 10, *télen* 4 nappal *több*, ellenben *őszszel* 2 nappal *kevésbé* számláltatott, melyen *eső esett*, mint 1863-ban. — *Hó* 1864 évi *tavaszián* 7 napon, 1863-ban *egyiken* sem, *őszszel* 1864-ben 3 napon, 1863-ban 1 napon, *télen* pedig mind 1864-ben, mind 1863-ban 13 napon esett.

V. A *fellegetet* illetően, az 1864-dik év általában és minden egyes évszaka is *borultabb* volt mint 1863. — A *szelerő* általában véve a mondott két évben *egyenlő* volt.

A mi az 1864-dik évet *leginkább különbözteti* az 1863-diktól, az az *alacsonyabb közép hőmérséklen és a vizesapadékok nagyobb mennyiségén* kívül, a *késő és korai fagyok* voltak, melyeket a letűnt 1864-diki évben tapasztaltunk. Volt t. i. *fagy* mart. 18. april. 7. és május 5-én, tehát *elég későn*, és volt ismét *fagy* már október 17-én tehát *nagyon is korán*.

Dr. Monte-Dégói Albert Ferencz.

Szerkesztői üzenet.

K. J. urnak Kunszentmártonban. — A jól elkészített hasonszenvi gyógyszereknek tartóssága vagyis hatása, nem az évek számától, hanem azoknak minden külártalmaktól szorgos megőrzésétől föltételeztetik.

☞ Azon t. előfizetőinknek, kik a hasonszenvi közlöny második félévi folyamára illetőségeiket hozták azon kérdés kíséretében küldék be, vajjon az első félévi folyam teljes számú példányait megkaphatnák-e? sajnálattal válaszoljuk, miként azokkal már nem szolgálhatunk.